

Tilgi dem ikke, for nå vet de hva de gjør!

Denne teksten ble publisert på <http://einarflydal.com> den 17.04.2025.

Tilgivelse er en viktig del av påskens budskap. Men hvor går grensen for hva man skal tilgi?

Dette er et tema som trer fram i påsken, særlig Skjærtorsdag, og som organisasjonen Folkets Strålevern har satt på dagsorden i det siste:

For Folkets Strålevern har utstyrt ledelsen av det norske helsebyråkratiet og de ansvarlige for norsk strålevern med all den informasjon de trenger for å forstå at dagens vern mot stråling fra trådløst og elektrisk utstyr fører til skade – unødig skade, både akutt og over tid – på en betydelig del av befolkningen. Og at deres forsvar av dagens strålevern er bygd på sviktende grunnlag.

Kommunikasjonen med dem viser like fullt at de fortsetter som før. Bør de da tilgis, eller bør de henges ut når de ikke gjør noe med det, men fortsetter som før og spiller med falske kort?

Her får du se spillet i detalj og kan vurdere selv om det er falskspill eller ikke.

Forhistorien

Her er først forhistorien. Den nyeste utviklingen følger deretter.

I 2013 laget Sissel Halmøy i Folkets strålevern en liten oppstilling over forskningsartikler og ekspertuttalelser som viste at gjeldende anbefalte strålegrenser fra trådløst utstyr var for slakke til å verne mot helseskader. Det var en tre-siders liste. Den tok hun med seg til møter med stortingsrepresentanter. De gjorde store øyne, har hun fortalt, for at det faktisk fantes solid belegg for at Strålevernets grenseverdier ikke vernet men gjorde folk syke, kom ganske uventet på dem.

I 2016 utvidet jeg, sammen med noen som den gang ønsket å være anonyme, denne lille oversikten til et helt hefte over kunnskapsstatus på feltet og la den ut til nedlasting på min blogg. Heftet ga mange som gjennom lang tids prøving og feiling hadde forstått lå bak deres egne helseplager, solide bevis for at sammenhengen faktisk kunne underbygges med forskning og etablert kunnskap. Og at de ikke var så alene om dette som de hadde trodd: Et sted mellom 5 og 15% har akutte helseplager (el-overfølsomhet), og biologien vil ta skade over tid hos en del fler, uten at det er mulig å gi gode anslag.

Mange tok med seg heftet til sin lege i håp om endelig å bli trodd. Og mange fant gehør, selv om legen visste at dette var en lære Helsedirektoratet ikke ville akseptere.

I likhet med mange andre hadde jeg da allerede skrevet flere runder med brev til Strålevernet og Helsedirektoratet der jeg viste til forskningen og påpekte at forvaltningen ikke var kunnskapsbasert og burde legge om sin linje. Svarene jeg fikk, gikk kort sagt ut på at strålingen vi eksponeres for er så svak at helseskader fra slik eksponering ikke var påvist, og at norsk forvaltning fulgte WHO's linje.

Men svarene viste også at Strålevernet og Helsedirektoratet ikke hadde forstått, eller ikke tok inn over seg, de store begrensningene i de retningslinjene og den forskningen som WHO's lille og næringstilknyttede kontor for internasjonalt strålevern bygde sine standpunkter på, og som for øvrig ble lagt til grunn i de utredningene disse etatene satte sin lit til.

At de tilsynelatende manglet kunnskap, ga håp om at opplysning kunne ha en viss virkning. Dermed ble det flere runder brev og forklaringer - men med samme resultat. Vi talte for døve ører.

Dermed ble poenget med heftet å vise resten av Helse-Norge, politikere og opinion hvordan det var fatt, slik at de kunne forstå at vårt strålevern umulig kunne være i pakt med kunnskapen og måtte endres. Så kunne bedre oversikt over kunnskapen utenfor strålevernets indre krets bidra til at dette lukkede miljøet frigjorde seg fra gamle retningslinjer som knytter grenseverdiene til *vevsoppvarming* som eneste relevante kriterium.

Heftet var i 2016 på 14 sider, med kilder over forskning og fagfolks advarsler, kort kommentert og med lenker. Og det nådde bredt ut.

Deretter overtok bibliotekarutdannede Ingrid Wreden Kåss ballen. Hun kjenner forskningen i stor detalj og er en hund til å grave den fram. Sammen med Sissel Halmøy har Ingrid Wreden Kåss laget en rekke nye og utvidede utgaver. 2024-utgaven er på 85 sider og gratis ([HER](#)). Denne publikasjonen er for lengst blitt den beste annoterte kildesamlingen i Norden på dette feltet.

Den nære historien

Det er her vi kommer til den nære historien i denne saken, og som du vil finne dokumentert i detalj:

I starten av **november 2024** leverte Folkets Strålevern den nyeste utgaven av kildesamlingen til samtlige stortingsrepresentanter, til relevante ministre og til ledere i den sentrale helse- og miljøforvaltningen i Norge.

Responsen ble i all hovedsak øredøvende taushet. Derfor etterlyste Folkets strålevern en reaksjon. Det skjedde per epost den **29.11.2024**.

Fra helseministeren kom det et svar (**4.2.2025**) der man ganske enkelt slår fast at myndighetene følger forskningen og grenseverdiene som ICNIRP setter, og følger WHO og ekspertisen

på feltet, og at man handler utfra dagens kunnskapsstatus, som angivelig skulle være at det ikke er påvist noen helsefare, og at dette er de relevante fagmiljøene enige om.

Dette er gamle toner. Og i lys av kunnskapsstatus kan dette vanskelig forstås som annet enn ren bløff eller uvitenhet. Men så uvitende har ikke de som forfatter helseministerens svarbrev lov til til å være.

Folkets strålevern sendte derfor et svar til helseminister Vestre den **3.3.2025** der det ganske forsiktig ble vist at påstandene fra helseministeren ikke holder mål opp mot dagens forskning, og at enigheten slett ikke er så entydig som ministeren hevder.

På denne oppfølgeren fra Folkets strålevern kom det så nok en avvisning fra HOD, den **14.3.2025**. Nå kom den fra avdelingsdirektør Elin Anglevik (etter fullmakt fra ministeren) og seniorrådgiver Espen Andersen, som vi må tro har skrevet brevet i samarbeid med Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. Anglevik og Andersen er to personer som har skrevet slike bastante avvisninger i mange år. Jeg har slike på lager fra mer enn 10 år tilbake.

Rosinen i pølsa

I et tilsvar fra Folkets strålevern (**4.4.2025**) plukkes svaret fra Helse- og omsorgsdepartementet fullstendig fra hverandre – påstand for påstand: *Hver eneste påstand der departementet forsøker å begrunne at norsk strålevern hviler på solid grunn, tilbakevises.*

Påstandene fra departementet er – med små variasjoner – ganske enkelt faktisk feil, uetterrettelige, stikk i strid med god forskning og god forskningsskikk, og til og med i strid med departementets egen linje. Dessuten er de i strid med føre-var-prinsippet og med substitusjonsprinsippet.

(Substitusjonsprinsippet går ut på at der det er mistanke om fare, bør virkestoffer erstattes med andre mindre skadelige alternativer.)

Folkets strålevern avslutter sitt 12-siders brev med å invitere seg til et oppklaringsmøte dersom departementet skulle være uenig.

Det er så langt saken står. For deretter ble det taust – så langt.

Hadde det vært politisk klima for det, hadde den slags påstander som kommer i brevet fra helseministeren vært nok til et ministerskifte. Og «tilbakevisningene» i det etterfølgende brevet fra Anglevik og Andersen burde være nok til at de ble dømt for grov uforstand i tjenesten – tatt i betraktning at dagens strålevern etter alle solemerker skaper akutte helseplager i befolkningen i et omfang som departementet ikke ønsker å kartlegge, og - uten at helsevesenet griper inn og uten at det berettiger til trygd eller tiltak.

Ansvarer følger av at den tid for lengst er ute da disse delene av embetsverket kunne hevde at de ikke visste, eller ikke kunne fatte mistanke om at noe måtte være aldeles galt med påstandene de formidler. Det har flere år med korrespondanse og med oppsummerte kunnskapsstatuser sørget for.

Du kan lese hele korrespondansen mellom Folkets strålevern og HOD og gjøre dine egne vurderinger. Den er på 21 sider og du finner den [HER](#).

Tilgivelse, eller "naming and shaming"?

Skal man tilgi en slik statsforvaltning? Skal man tilgi byråkrater som påfører skade ved å handle mot bedre vitende i stedet for å varsle om at her er strålevernet på ville veier? Eller skal man drive «naming and shaming» - altså henge dem ut med navn og bilde, slik miljøminister Erik Solheim anbefalte for en del år siden for saker som gjaldt miljøkriminalitet? For det er jo det det dreier seg om.

Grensene for tilgivelse og ansvar er et eldgammelt tema. Ja, det er til og med rent bibelsk og særlig aktuelt nå i påskeuken:

Påskens – som har sitt opphav i jødedommens Pessach – handlet riktignok ikke opprinnelig om tilgivelse, men om befrielse: Den jødiske påskens handler om flukten for å slippe unna slaveri og tvang i faraotidens Egypt – en flukt som endte med hjemkomsten til «Det forjettede land», som selvsagt også den gang var blitt tatt i bruk av andre. Synd, tilgivelse og ettergivelse – både fra Gud og overfor hverandre – hører hjemme i andre deler av det jødiske religiøse året, der det er "sydebukken" man lempet sin skyld over på, mens man tilgir og ettergir andres skyld.

Tilgivelse og offer ble derimot påskens store tema i den kristne lære: Gjennom de beretningene som ble valgt ut til å danne Det nye testamentet, ble den kristne påskens utformet med et mer allment budskap. Det ble tillempet for å passe til en religiøs bevegelse som hadde spredt seg til mange folkeslag utover i Romerriket. Den kristne påskens store fortelling handler om å gjøre et personlig offer, ofre seg for menneskehetens beste, om svik og synd, og om at man kan bli tilgitt for det man har gjort galt.

Eller, som det heter i det norske påskefjellet: «Det er ingen skam å snu!»

Over hele kloden observerer forskere helse- og miljøskader fra den stadig økende bruken av mikrobølger og fra «fullelektrifisering» - lansert som en slags grønn miljøpolitikk. I mens tviholder USAs standardiseringsorgan ICES, stiftelsen ICNIRP og det lille kontoret i WHO på foreldede grenseverdier og undersøkelsesmetoder som gjør dem blinde for annet enn de groveste virkningene - de som kan koples til energiens intensitet. Og over hele kloden aksjoneres det mot forvaltningen, for domstoler, i media.

Det er ikke lenger et spørsmål om kunnskap, men om motstand før erkjennelsen bryter igjennom. For alle som sitter i beslutningsposisjoner kjenner nå til konflikten – og har dermed plikt til å sette seg inn i temaet utover det standpunkt som tjener den ene sidens syn. Det er ikke så vanskelig heller:

Vi og alt annet liv er komplekse elektriske systemer som er fylt opp med dipoler - molekyler med ulike elektriske ladninger i ulike deler. Når de utsettes for polariserte, koherente og tilstrekkelig lavfrekvente variasjoner i elektriske felt som trekker og skyver (som magneter), er det ikke rart at ting kan skje, noen ganger utenfor biologiens reparasjonskapasitet.

Ingen andre nordiske land fører en så dogmatisk linje som Norge og er så uvillige til å akseptere at dagens strålevern ikke verner. Eller bløffer de for å forsvare en politisk linje fordi det er for konsekvensrikt å innrømme at kunnskapen peker en annen vei?

Skal Elin Anglevik og Espen Andersen i HOD være de siste som står igjen på vollen, mer katolske enn paven, og skriker «Jag nekar fakta!»?

Einar Flydal, den 17. april 2025

Referanser

Korrespondansen mellom Folkets strålevern og Helse- og omsorgsdepartementet i saken fram til nå finner du her: <https://einarflydal.com/wp-content/uploads/2025/04/Korrespondanse-Folkets-stralevern-HOD-20251129-20250404-om-kunnskapsstatus.pdf>

Kåss, Ingrid Wreden & Halmøy, Sissel: «Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling med forskning og advarsler fra fagfeltet», Folkets strålevern, <https://www.folkets-stralevern.no/wp-content/pdf/kildesamling-2024-10-10.pdf>